

SZERKESZTŐI IRODA:

Közzététel 21. szám. (Postapénzt) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva

Évi ár 16 frt. Negyedévi 4 frt. Félévi 8 frt. Egy hónapra 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnep napokon.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvár, Belkőzp-utca 38. szám.

HIRDETESI DIJAK

Egy évi szünetmentes tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az „Ellenzék” perselye.

(1886. április óta.)

Az erdélyi Kultúregyletnek:

A nők állásai:

Kolozsvár Klára	3 frt 65 kr.
Simon Elek	4 frt — kr.
Klein Frigyes	4 frt — kr.
Póchy László	4 frt — kr.
Péterfy Dénes	4 frt — kr.
Bartha Miklós	4 frt — kr.

Összeg: 23 frt 65 kr.

Ehez adva az eddigi kimutatást.

4444 frt 85 kr.

Együtt: 4468 frt 40 kr.

A foltos mandatum.

Nem szólnánk többet a kaposvári mandatumról, mely szégyene Magyarországnak, foltja a kormányának s belyege Széchenyi grófnak, ha egy félhivatalos közöny nem szörná e mandatum miatt villámit az ellenzékre. Nem szólnánk, mert a súlyos elszomorít s a becselenségtől undorodunk; nem, mert, a szemétdombot még ellenfeleink udvarán is eltakarva szeretjük látni. Nekünk nem okoz gyönyörűséget az a bizonyosság, hogy kormányzati rendszerünk cynikus kézzel tépi szét a politikai erkölcsök hálózatának minden szálát. Több örömtünk telnek abban, ha dicsőíthetünk a kormány intézkedéseit, mint abban, hogy feltevéseinknek és gúncainknak lépten-nyomon igazat szolgált a korruptio mai rendszere. Mi tehát inkább szeretjük azt a politikai erkölcsi hullát, mit kaposvári mandatumunk neveznek, eltemetve látni, mint elhumálva és újra boncolgatva.

De a kormány félhivatalos közönyének mai száma irányzikkal ír e kérdésről, s mi nem állhatunk ellen a belső kívánságunknak, hogy elolvassuk azt s nem foszthatjuk meg magunkat attól, hogy kifejezést ne adjunk gondolatunknak. E cikk a rendszer fennállásának kulcsát adja kezünkbe.

Midőn azt mondja, hogy a bíráló bizottság nem talált okot a kaposvári mandatum megsemmisítésére — s e pár szón kívül egyetlen betűt se hoz fel az a választás védelmére: kezünkbe adta a fonalt, mely mint erkölcsi hurok a rendszer nyakára tekerhető. „Nem talált okot.” Persze, hogy nem talált. Nem is keresett. Nem is akart találni. Ami nem arról van szó, hogy talált okot a bizottság, hanem, hogy volt-e ok? Erről tessék beszélni. Tessék azt bebizonyítani, hogy nem volt ok a semmiségre. Ezt azonban még csak meg sem kísértik. Nem mondja, hogy nincs ok, csak annyit mond, hogy nem talált okot.

Ebből aztán azt következtetik, hogy a mandatum azért támadtatik az ellenzék sajtója által, mivel az a cabinet egyik tagja. Innen tovább fűzi elméledését, és odáig jut, hogy az ellenzék elvezítette prestige-t, hogy nem tudja a valódi parlamentarizmus ellenzékét megteremteni, hogy nem elvekből él, hanem botrányokból, hogy nem bírál, csak kiált, hogy nem habórit folytat, hanem csak guerilla harcot, s végre hogy diszreditálja a parlamenti kormányrendszert.

Egyezőval a kaposvári mandatum kérdését akként magyarázza meg olvasóinak, hogy bejárja Tolná-Baranyát, beszél össze vissza mindent, jégesít hullat az ellenzék fejére s kisüti, hogy milyen áldás hazánkra nézve, hogy nem a Curia bíraskodik, mert akkor az ellenzék ezt is lerántaná — a mi annyit jelent, hogy cikkíró a Curia-t is ép úgy korrumpálhatónak tartja a politikai befolyások által, mint a pártberekbe álló bíráló bizottságokat — s e feltevés nagyon jellemző a kormány egyik köregetől.

Mindenről beszél a cikk, csak éppen a kaposvári mandatumról nem. Pedig annak az igazolása kedvéért írt. Így győz meg a kormány okokat. Ez az igazsága és taktikája. Megrontotta a parlamentarizmust brutális visszaéléseivel a választásoknál, s ka-

szárnyai pártfegyelmével az országházban — s vádolja az ellenzékét. Kiölte a szivekből a közügy iránt való érdeklődést a helyhatósági jogok eltorzításával és megnyirásával — s vádolja az ellenzékét. Megfojtotta a polgárokat a független gondolkodásnak és az önálló cselekvésnek erélyét a főispáni omnipotentia által — s vádolja az ellenzékét. Megzavarta a jogok és kötelesek egyensúlyát a minden igazságot elfojtó s minden hazugságot érvényre juttató pártadministrációval — s vádolja az ellenzékét. Csinált másfélezer millió adósságot, nem tudva hététféle száz millió befektetésnél többet kimutatni — s vádolja az ellenzékét. Egedte, hogy terményeink kizárassanak Európá összes piacairól, monopóliumot teremtet idebenn az osztrák selejtes iparnak — s vádolja az ellenzékét. Állami hitelünket anynyira megrongálta, hogy a 86 frtos árfolyam papir után fizetünk 5 frtot, vagyis 5 és nyolctized százalékot, akkor, midőn Angliában a kamatláb két és fél százalék — s vádolja az ellenzékét.

Azt mondja, kiáltozunk. Hát bizony kiáltozunk és jajgatunk. Könnyű jól érezni magukat azoknak, kik akormány hízalóiban tápláltatnak. A husos fizek párja megtöri szemük fényét s nem látnak egyebet, mint az etetőket, kik szintén jól vannak táplálva. De mi, kik kívül állunk a hatalmi sorompokon s dolgozunk, hogy kiteljék a terített asztal terhe, látjuk ide kinn a nyomort és a rongyokat. Hát persze, hogy kiabálunk és nem szűntünk meg kiabálni, míg a többség mandatumaira a kaposvárihoz hasonló folok tapadnak, míg meg nem szűnik a korrupció, a míg tovább foly a pénzparlás és a rendszernek mindama czudarsága, mely súlyosítja a terhet, kétséss teszi az igazságot, szédelgessel helyettesíti a józan számítás s nyomoruságos taktikai fogásokkal pótolja a kormányzás és törvényhozás céltudatos rendszerét.

Zongor.

Politikai hírek.

A hírhedt kaposvári választás igazolása tárgyában a bíráló bizottság két tagja Eötvös Károly és Horváth Nándor külön véleményét jelentették. Ez utóbbiak nagy terjedelmű és alaposan megokolt munkálatait Eötvös Károly szerkesztette s annak minden része arról tanuskodik, hogy nem csak a tollforgatásban mester, hanem a jogi meghatározásokban és az okok és tények kölcsönhatásainak kifürkésében is. A terjedelmes okirában részletesen kimutatja, hogy a bíráló bizottság többsége mily erőszkos következtetéseket vont ki a bizonyított tényekből, s hogy csak az igazság lábbal tiprása mellett volt lehető olyan ítéletet hozni, minőt a többség megállapított. Kimutatja Eötvös, hogy a többség ítéletének indokolása merő frazis, s hogy bizonyos fokú politikai szemérmertlenség kellett ahhoz, hogy az igazság ellen így ítéljenek. No de hát a Tisza korszakban ki törődik a politikai szemérmertlenséggel és az anyagi igazsággal a gárda tagjai közül, mikor előttük csak egy igazság van: a mit Tisza annak jelent ki. Széchenyi mandatumára szükség volt Tiszának, s ez éppen elég volt arra, hogy a bíráló bizottság valamely tagjai túllégyek magukat az igazságon és a politikai szemérmert. És hogy milyen könnyű lelkiismerettel cselekedtek meg, fényesen mutatja ki a különvélemény.

A hármas szövetség. A „Times” bécsi levelezője hiteles forrásból a következőket jelenti a hármas szövetségre vonatkozólag: A szövetség titokban ez év tavaszán jön megkötve. Crispien a friedrichsruhei látogatásakor a részletekre vonatkozó végleges meg egyezség volt. A szövetség főleg védelmi természetű, de ha a békét egy vagy több hatalom az európai kontinensen vagy a Földközi-tengeren megszegné, akkor a szövetség támadóvá lesz és Németország, Ausztria-Magyarország és Olaszország közös akcióit kezdenének tengeren és szárazon. A részletek a következők: Először pontos meghatározása annak, mi képezi a cassus bellit, mely diplomáciai lépéseknek és mely határidőnek kell a valódi harcra akció megkövetelnie; másodszor a szárazon és vízen való közös akció általános terve a fenforog körülmények szerint; harmadszor a három szövetséges által állítandó hadseregek és hajóhadak pontos megál-

lítása; negyedszer az állandó béke helyreállítására elrendő eredmények a győztes hadjárat után.

Ötvenkét milliós hitel.

(A delegáció üléséről.)

Bécs, nov. 4.

A magyar delegáció hadügyi bizottsága, ma tartott ülésén az 52 millió rendkívüli hitel kérdését tárgyalta. S e körül forgott a hadügyi budget általános vitája.

Beöthy Ákos, a parlamenti ellenzés szempontjából részletes számadást kívánt a hadügyi minisztertől, arra nézve, hogy az 52 millióból mi költetett el, s mi maradt meg? Továbbá arra nézve, hogy abból, a mi elköltetett, nem lehetne-e meg a karanténokat eszközölni a rendes vagy rendkívüli budget keretében?

Bylandt-Rheidt hadügyér, a delegáció diszkrecióját kérve, újabb elmondta, mire adott ki az 52 milliónak nagyobb része, s kijelenté, hogy a múlt évben megszavazott hitelekkel nagyon kevés használható fel a jelen budget keretében. Kiemelte, hogy lefegyverkezni nem lehet, sőt folytatni kell a hadsereg teljes felszerelését. S kiemelte, hogy a beszerzett konzervok és kétszersütek, melyeket nagy mértékben kell felhalmozni tartani, e katonai kincstár némi veszteségével fogyasztatnak el, nehogy megromoljanak. S ennél szükségessé a több kiadás; mert drágábban szerzettek be, mint amennyi aztán az elfogyasztásnak megfelel.

Beöthy Ákos, dacára a hadügyér felvilágosításának, fenntartotta indítványát; ezenkívül Hegedüs Sándornak is volt egy indítványa és pedig arra nézve, hogy a megmaradt hitel vagy zárrassék le, vagy pedig jelentsék ki a hadügyi miniszter, hogy a körülmények ma is oly rendkívüliek, mint a tavasszal voltak. — Ez esetben nincs kifogás, hogy a megmaradt hitelhez is hozzáruhássanak.

Hegedüs indítványára nézve Tisza Kálmán miniszterelnök adott be egy módosítást, mely szerint: az eddig elköltött pénzről a zárszámadások adjanak részletes felvilágosítást; az pedig, a mi eddig el nem költetett, ezután nem fog elkölteni.

Mintán az a módosítás is a megmaradt hitelnek lezárását jelenti, noha az összeg nem mondatik meg benne, a bizottság elfogadta.

Beöthy Á. indítványát azonban Ivánka, Wahrmann és Pulszky Ágost felszólalásai után elvetették.

Magyar nyelv a hadseregben.

A delegáció hadügyi albizottságának szombati ülésén szóba került a magyar nyelv és a katonai akadémiák kérdése.

A tárgyhöz előszörban Grünwald Béla szökött, ki azt fejtette, hogy a hadügyi miniszter nem respektálja eléggé a delegációk határozatait. De ennek oka részben az, hogy a delegáció nem lép föl elég erélytel. Grünwald nem nyugozik bele a fennálló rendszerbe, mert az sem közjogunknak, sem nemzeti aspirációinknak meg nem felel. Emelint, hogy Kassán és Kőszegen több magyar ifjú lett vesztegassitva, mert a felvételi vizsgákat nem nyelven nem tudták letenni. Ohajtán, hogy az orosz bizottság más határozatokat hozzon, mert a hadügyi miniszter válaszával a többség tagjai sincsenek megelégedve. Elisméri, hogy a hadügyi miniszter nem érozteti magát hivatva a magyar nemzeti aspirációk megvalósítására, ha erre, az alkotmányos testületek által, rá nem kényszerítetik. A magyar nemzeti aspirációk nem kegyet és nem konzessziókat követelnek, mert azok nem nebulózus vágyak, hanem közjogi intézményekben vannak kifejezve. Ha ezen intézmények elismerését követeljük, nemcsak a nemzet jogait, hanem a hadseregnek is érdekében cselekszünk. A hadügyének tudnia kell, hogy az egész hadseregben a magyar elem a legmegbízhatóbb, mert nem gravitál semerre sem, és csak ezen monarchiában akar élni, s érvényesülni. A hadseregnek az az érdeke, hogy a magyar elemek minél nagyobb számban jöjjenek a katonai szolgálatra, nem pedig az ellenkező.

A magyarországi tanrendet a király szentesítette; ezt tehát a hadseregnek is respektálnia kell s nem szabad megnehezíteni, hogy aki a magyar iskolákban az állam nyelvén tanult, az a katonai iskolákban ne mehessen át. A hadseregnek nézve egészen közönyös, hogy a katonai nyelvvel képezte ki magát; csak az kell, hogy jól ki legyen képezve és értes a szolgálati nyelvet. Kéri a hadügyért, hogy lássa be, hogy a mai rendszerben egy nagy anomália van, s hogy ezt szüntesse meg.

Bylandt-Rheidt kiemelte, hogy ő közjogi fejtegetésekbe nem bocsátkozhatik; visszautasította a vádat, hogy a magyar elemek a hadseregben nem pártoltatnak. Rámutatott az intézkedésekre, melyeket a magyar közügy érdekében tett; úgy a tanítási rendszer, mint a hadsereg körében. De kiemelte azt is, hogy ő csak a dualizmus álláspontján állhat s egyoldalúságba nem eshetik Ausztriában is volt hadsereg-

ellenes áramlat, de elmúlt. Mert volt rá alapos ok. Az iskolai rendszernek egységes elvekből kell kiindulni s ebből nem engedhet, mert akkor a kiképzés illuzorius. Teljesen elismeri a magyar nemzet közigazgatási és egyéniségét. S rámutat arra, hogy míg a magyar delegáció csak határozatokat hozhat, addig az osztrák delegáció törvényeket hozni van feljogosítva. Ez is anomália.

Beöthy Ákos kiemelte, hogy ha az osztrák delegáció törvényt hozhat, ez nem felelhet meg az 1867-ki közjognak, mely ezt kizárja, s melynek erre nézve szóló intézkedései mindkét államra kötelesek. Egyebekben Grünwald álláspontját pártolja.

A többség maga is keveslélvén az eddig történeteket, megmarad amellett, hogy „lehetőleg” több tétessék a hadügyi kormányzat részéről a magyar nyelv és oktatás érdekében.

Külgügyi vita a delegációban.

Bécs nov. 5.

Ma kezdte meg a magyar delegáció külgügyi albizottsága a közös külgügyi miniszter budgetjének tárgyalását nagy érdekű külgügyi vitával.

Kálnoky külgügyi miniszternek a mostani politikai helyzet békés jellegű hangoztató, exposita után Falk Miksa előadó a következő külgügyi politikáért helyeslést, a külgügyi miniszternek pedig elismerést indítványozott s ehhez az elismeréshez a közép-európai új hármass szövetség s Angliának ehhez való közlekedését jelentő expozé behatása alatt nemcsak a kormánypárti delegátusok járultak hozzá, hanem az ellenzékiek is.

Apponyi Albert gróf ugyan aggodalmát nyilvánítja a skienyivanyi császártalálkozással inaugurált politika ellen, de mivel a legutóbbi bonyodalmak óta külgügyi politikánk új időszakot különböztet meg, készséggel csatlakozik ő is az elismeréshez.

Nagyfontosságú mozzanatot képezte az ülésnek Andrassy Gyula grófnak, a volt külgügyi miniszternek beszéde a bolgár kérdésről s a berlini szerződésnek miként való értelmezéséről. Andrassy Gyula gróf a berlini szerződés egyik megalkotója, s szerződés határozatainak magyarázatában sokkal liberálisabb volt, mint mai utódja a külgügyi miniszteri székből. Andrassy a berlini szerződés hivatott magyarázója szerint tehát a bolgár fejedelmválasztás kérdésében a főszó a bolgár nép szabad választására van fektetve. E választás megtörtént, azt tehát törvényesnek kell elismerni. Ezt követeli Andrassy a külgügyi miniszterrel.

Kálnoky külgügyi miniszter Andrassy felszólalására adott válaszában szinte nagy fontosságú nyilatkozatokat tett, kijelenti, hogy Koburg herceg eleinte megpróbálta a berlini szerződés alapján való maradtat, de a mint ez neki nem sikerült, tultette magát azon. Kijelenté a külgügyi miniszter, hogy Ausztria-Magyarország a bolgár kormányt mint tényleg fenállót elismeri, de odáig nem megy, mint Andrassy Gyula gróf kívánja, mert a hatalmak beleegyezése hiányozván, törvényesnek nem ismeri el Koburg Ferdinánd fejedelemségét.

A bolgárok Kálnoky külgügyi miniszter nyilatkozatáért kárpótást s vigasztalást találhatnak. Azt, — ha komolyan vesszük azt, ama másik nyilatkozatában, hogy Bulgáriában az idegen, tehát az orosz beavatkozás lehetősége örökre ki van zárva.

Andrassy Gyula gróf viszonzásában újra nagyérdékü nyilatkozatokat tett. Előadta, hogy a berlini szerződés III-dik szakasza, mely a bolgár fejedelmválasztásról szól, a-stanste-fanoi szerződésből van átvéve s ez nem a bolgár nép szabad választásának korlátozása hanem ez a porta ellen irányul s a porta jóváhagyásához kívánja meg ugyeszlólvén tanu aláíráskep a hatalmak beleegyezését, majd kifejté Andrassy, hogy a hatalmak beleegyezésének nem kell kollektívnek lennie s felszólítá egyuttal a külgügyi kormányt, hogy kezdeményezze a barátságos hatalmak egyesült fellépését arra, hogy a porta helybehajja a Koburg Ferdinánd fejedelemsé választását.

A vita további folyamából felemlitendő Horváth Gyula az a felszólalása, hogy a vállunk barátságban levő államok szüntesék meg ellennük a közgazdasági háborút.

A vita a külgügyi politika helyeslésének egyhangu megszavazásával ért véget.

Részletes tudósítást az alábbiakban edünk:

Falk előadó beszéde után felszólalt:

Andrassy Gyula gróf örömmel csatlakozik az előadó véleményéhez. A maga részéről is azon véleményen van, hogy a külgügyi miniszterium hű maradt programjához. Szintugy örömmel üdvözli az újabb idők eseményeit, melyeknek folyamán viszonyaink kedvező módon fejlődtek. Olaszország csatlakozását a két közép-európai hatalomhoz eléggé meg nem becsülhető vívmánynak tekintik. Teljesen osztozik a trónbeszédben kifejtett abban a nézetben, hogy feladatunk a bolgárok teljesíthető kívánságait a szerződésesekkel összhangzásba hozni. Ha vannak kételeyei, úgy ezek nem a multra vonatkoznak, melyet az előadó igen helyesen jellemzett, hanem a jövőre. Nevezetesen azt a kérdést kell felvetnie, hogy miként legyen a trónbeszéd által kitzított cél elérhető mindaddig, míg nincsenek költölgő tisztázva a Bulgáriára vonatkozó eszmék. Igaz, hogy e kérdés megoldása nem pusztán tőlünk függ: D: úgy mi, mint Európának békéje megköveteli a végleges megoldást. Ennek hiányában milliárdok vesznek el és a jelen fegyveres állapot aligha nem rosszabb mint maga a háború, melyet mi mindnyájan kerülni óhajtunk. Véleményem szerint viszonyaink éppen most lehetővé tennék, hogy a végleges megoldás foganatba vettessék és azért kérdzi, hogy Kálnoky gróf miként gondolja a végleges megoldást? Nézte szerint nem az a kérdés, hogy a berlini szerződés alapján létesült Bulgária konszolidálódik e, hanem, hogy az egyáltalán létrejön-e? Meddig élhet az az ember egyáltalán, a kinek létrejövetele megátoltatik?

Konkréten formulázva, két kérdést intéz a külgügyi miniszterhez. A Koburg herceg megválasztására nézve osztozik az előadó nézetében, s elismeri, hogy a herceg nem volt Ausztria-Magyarország jelöltje; a berlini szerződés különben sem ismeri el a hatalmak részéről jövő jelölést, s csak a bolgár nép szabad választásáról beszél. Valamely hatalom által való jelölés eszméje csak utóbb téskelődött be, de a szerződés szerint ennek nincs jogosultsága, s legkevésbé volna a helyén a mi részünk-ről. Közös kormányunk magatartását helyeselte addig, míg Koburg herceget nem választották fejedelmé; de mintán az a választás megtörtént, azt törvényesnek kell elismerni. Azt kérdzi tehát, vajon Kálnoky gróf olyannak tartja-e a választást, s akéja-e befolyását érvényesíteni, hogy a bolgár nép megválasztott fejedelmé elismeressék? Ez a szerződésekkel nem ellenkezik, mert nagy a különbség valamely jelölt felletése, s a között, hogy lehetővé tétessék Bulgária szervezése. Ha a mostani fejedelmet nem ismerik el, azzal csak felháborítanak a Bulgáriában való definitív állapot valamennyi nyílt és titkos ellenséget. A szónok Berlinben férfiasan lépett fel a Balkán-népek szabadsága érdekében, de azért nem tagadja, hogy nem bizott teljesen abban, hogy ez a gyakorlatban keresztül is vihető. Tartott föle, hogy e népek a hosszú elnyomatás következtében már odáig jutottak, hogy az igát már tovább el nem tűrik, de a szabadságot se tudják még elviselni. Szerbia és Bulgária azonban fényesen bebizonyították ennek ellenkezőjét s ez aztán azt a köteleseget rója ránt, hogy mindent megtegyünk, a mi ez államoknak mint konzervatív hatalmaknak fennmaradását lehetővé teszi.

A második konkrét kérdés ez: Hogy értelmezi a miniszter a berlini szerződés III. szakaszát? Szükséges e, hogy a fejedelmválasztás jögrős legyen, valamennyi hatalom beleegyezése? E beleegyezésnek együttesnek kell-e lenni, vagy pedig kijelentheti-e mindenik hatalom külön-külön beleegyezését? Ezek azok a kérdések, melyeket a külgügyi miniszterhez intéz. A szónok azt hiszi, hogy a kérdések intézése a miniszter érdekében fekszik, mert ezáltal megtudja, hogy mennyiben számíthat a delegációra, de a delegáció érdekében is, melynek tudnia kell, mely irányban működik a külgügyi miniszter. Annak eldöntését, hogy a miniszter az egyik vagy másik kérdésre válaszolhat e vagy sem és válaszolni akar-e vagy nem, tisztán a miniszterre bízva, és ez irányban a miniszter elhatározásába bele fog nyugodni.

Kálnoky gróf külgügyi miniszter az előadónak és Andrassy grófnak hozzájárulását az általa a legutóbbi delegáció óta követett politikához, hálával és megelégedéssel veszi tudomásul. Azon körülmények, melyek őt a múlt évben a delegációk előtt a külgügyi helyzetre vonatkozólag hosszabb expozé tartására indították, szerencsére ma már nem forognak feno.

Ezért csak néhány, egész általános megjegyzésre szorítkozik s egyuttal megfelel az Andrassy Gyula gróf által fölvetett kérdésekre. A mi magát a kérdést illeti, nézve ő teljesen elfogadhatónak tartja az Andrassy gróf által megjelölt álláspontot, s minden időben kész lesz, s mennyire csak lehetséges, a hozzá intézett kérdésekre felelni. A királyi beszéd azt mondja,

Kolozsvárt 1887.

hogy a bolgár kérdés nincs megoldva, s egyúttal megjelöli a megoldás módját. Meg van győződve, hogy a megoldást mindenfelé helyesnek fogják tartani, s pedig nemcsak nálunk, hanem megfelel majd a megoldás a velünk viszonyban álló kormányok intenciójának is.

S ez igen fontos dolog, mert e kérdésben nem csupán a mi véleményünk mérvadó, hanem bármely megoldásnak európai alapon kell történnie, s mert a mi nézetünk szerint bármely hatalomnak a bolgár kérdésben való közbelépésének feltétlenül kizárva kell lenni. Andrassy gróf azt mondta, hogy az eddig követett politika csak megnehezítette, hogy Bulgáriában maradáno állapotok teremessenek. A miniszter megengedi, hogy Bulgáriában a viszonyok fejlődését egyes pillanatokban egy s más közbejött esemény meggátolta. De éppen az, hogy az események fejlődését figyelemmel kísérték, kénytelen elhinni, hogy e viszonyok közepette s részben éppen általuk a bolgár hazafiassága és öntudalma tetemesen emelkedett s ez akadályok nélkül talán nem lett volna alkalom arra, hogy a bolgár jellem olyan pregnans módon mutatkozzék. Eppen az a körülmény, hogy akármelyik idegen hatalom beavatkozása kiszámíthatatlan veszedelemeket okozhat, teszi e kérdést rendkívül kényessé. Már magában az a körülmény, hogy az idegen beavatkozás eme veszedeleméig s remélhetőleg örökre elszárvá a bolgárok fejlődésének szabadsága megőrzött, jelentékeny sikernek tekinthető. A Koburg hercegre vonatkozólag csak megerősítést adott, a mit az előző mondott, hogy t. i. a fejedelem nem volt osztrák-magyar jelölt. Ő maga ugyan kért tanácsot s a miniszter kötelességének tartotta akkor a herceget mindama nehézségekre figyelmeztetni, a melyeknek előbb nézett. A herceg eleinte meg is kísérelte, hogy szigorúan a berlini szerződés alapján maradjon; azonban nem sikerült neki trónaröpléséhez a porta beleegyezését és a hatalmak megerősítését megnyerni. Elment tehát az országba, de nem mint Ausztria-Magyarország vagy valamely más hatalom jelöltje, hanem mint Bulgária jelöltje s könnyen úgy lehet, hogy ez neki szilárdabb állást fog biztosítani, mintha valamely egyes hatalom részéről nyert volna támogatást.

Gróf Andrassy Gyula legutolsó kérdésére megjegyzi gr. Kálnoky külügyminiszter:

A berlini szerződés III. cikkke Bulgáriára a szabad választás jogát biztosítja, de egyúttal megköveteli a porta helybenhagyását és a hatalmak elismerését. Ebből világosan kitűnik, hogy a bolgár nép fejedelmét szabadon választhatja és mi e jogát mindig feltétlenül elismerjük és nem tartottuk magunkat hivatottnak megvizsgálni, vajon a szobrának pontosan bolgár alkotmány szerint alakult-e meg, vagy sem. Koburg herceg személyiségét illetőleg is a bolgár nemzeti képviselői választása megfelel a berlini szerződés am határozatának, hogy a választott fejedelemnek nem szabad valamelyik európai nagyhatalom dinasztijához tartoznia. Az azonban, hogy a porta hozzájárulása is határozott feltétel, nemcsak a mi véleményünk, hanem a többi hatalmaké is. A mi a hatalmaknak a fejedelmválasztásra vonatkozó jóváhagyását illeti, megfelelően Andrassy Gyula gr. erre vonatkozó kérdésére, a miniszter azt mondja, hogy ehhez valamennyi hatalom hozzájárulása szükséges és különböző nemzetközi szerződésnek hasonlóan formulázott tétele mindenkor ily értelmezést nyert. Bajos dolog Andrassy Gyula gróf ama kérdésére választ adni, hogy Bulgáriát illetőleg a jövőben mit szándékoznak tenni. Erre vonatkozólag a miniszter érdemleges választ nem adhat. Elfoglalt állapotunk az, hogy mi a bolgár kormányt, mint ténylegesen fenn-

állót elismerjük, de azért a herceget mint a bolgár trónon legalisan levő fejedelemet ma el nem ismerhetjük, tehát eddig még a hivatalos viszonyt vele kerültk. Mindaz, a mi a balkán-népek érdekeit és javát előmozdithatja, részünkről mindig őszintén támogatni fogjuk és mi becsületesen jelenleg is azon fáradozunk, hogy a más hatalmakat is e népek barátjaivá tegyük. A mi a bolgár kérdést, mint a nyugtalanság érzetnek egyik okát illeti, nem tagadható, hogy az általános helyzet nyugtalantól voltának mindenesetre egyik forrását képezi és hogy e kérdés eltűnése a napi politika felszínéről e helyzet határozott javulását jelentené.

A bizonytalanság lényeges pontja azonban s az egyetlen ok, mely beünket ily rendkívüli erőlködésekre kényszerít, még nem is bolgár kérdés. Sohasem jó egy miniszterre, ha jóslatokba bocsátkozik s tartózkodni is fog ettől teljesen. De azt hiszi, hogy Ausztria-Magyarország és Németország az immár évek óta folytatott békepolitikával átvérte propagandát fejtettek ki, s hogy Olaszország csatlakozása, mely nemcsak az utolsó évek óta áll fenn s csak a legújabb helyzetben pregnansabban jutott kifejezésre, valamint Anglia céljainak identitása, melyeket velünk oszt és e részről is bizonyos határozottsággal keleti békepolitikának támogatását engedi remélni, szintén a jelenlegi helyzet legörvénesebb tényezői közé lehet számítani. A miniszter végül különösen felemlítendőnek tartja, hogy mindig azon volt és most is arra törekszik, Oroszországhoz oly barátságos viszonyokat, mint egyáltalán lehetséges, fenntartassuk és tényleg az orosz kormányhoz való viszonyunk ma barátságosnak jelezhető is. Nem mond le a reményről, hogy elérje azt, a mire mindenba törekedett, a mit Andrassy gróf is bizonyára helyeselni fog, hogy Oroszország nagyobb mérvben, mint jelenleg, a közép-európai hatalmak békés és konzervatív törekvéseihez közeledni fog, és hogy nagy és e hatalmak szomszédai oly viszonyban megmaradunk, mely mindkét nemzetnek nagyobb megnyugvást nyújt a jövőre nézve. O — legalább a maga részéről — e törekvésekről lemondani soha nem fog, mert nemcsak a monarchia érdekeivel megegyezhetők tartja azokat, hanem majdnem alapfeltételnek tekinti megbízható békeállapotnak előidézésére.

Csernátorny Lajos beszédét követőleg Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy fenntartja aggályait azon politikára nézve, mely Skierniewiczben kezdődött és a filippopoliszi államcsinnyel szemben tanúsított eljárásban folytatást lel. Ez a politika azonban az utóbban történtek által amegy is elvesztette alakját. A múlt évben lefolyt bonyodalmak óta újabb idők kezdődtek külügyi politikánkban, mely kifejezést nyert azon választokban, melyeket a miniszterelnök interpellációkra adott és a külügyminiszter azon programjában, melyet a múlt évi delegáció elismert.

A szónok és pártvivő már akkor helyeselték e programot, de egyszersmind kifejezték amaz aggodalmakat, vajon a külügyi hivatalban akkor követett passzívissal meg lehet-e valósítani. A loyális kötelessége tehát elismerni azt hogy ebben a tekintetben a Kálnoky gróf előrelátása helyesnek bizonyult. — Az európai konszolidáció kedvezően fejlődött az által, hogy Olaszország csatlakozott a német-osztrák magyar követséghez s hogy Anglia e szövetséggel szemben kedvező magatartást tanúsít. Olaszország a keleti kérdésben már régóta a mi érdekeinkkel egybevágó álláspontot foglal el s az által remélhetőleg kedvezően lehet befolyásolni Németországnak, sajnos, gyakran ingadozó magatartását. A fősúlyt azonban a külügyi hivatalnak önálló tevékenységére fekteti a szónok, s

e tekintetben annak az Ehrenroth kiküldetésének tervével szemben tanúsított magatartása, — mikor Németország az ellenkező álláspontot támogatta — arról győzte meg, hogy a miniszter komolyan törekszik az imént kifejtett program megvalósítására, s hogy arra minden körülmények között lehet számítani. Ezért szónok szívesen hozzájárul az előző által kifejtett azon indítványhoz, hogy a külügyi hivatal vezetőjének elismerés fejeztessék ki. Az Andrassy gróf által felvetett kérdésekre vonatkozólag első sorban magának a grófnak engedi át a szót.

Andrassy Gyula gróf teljesen egyetért a tróbeszéd azon tételével, mely szerint a bolgárok teljesíthető kívánságát a berlini szerződéssel összhangba hozandók; továbbá hogy a bolgár kérdés lehetőleg lokalizáltsassék. De ez a kétféleképpen csak úgy érhető el, ha bizonyos pontok, de nevezetesen a berlini szerződés 3. szakaszának helyes értelmezése tisztába hozatnak. A miniszter által adott értelmezés egészen helyes, de egyet nem fejtett ki a miniszter és pedig azt, hogy e szakasz nem a berlini szerződés határozománya, hanem szóról-szóra a st.-stefanoi szerződésből vétetett át, hol az mint 7. szakasz fordul elő. Tisztában kell azzal lenni, hogy e szakaszt Oroszország Törökország ellenében alkotta meg és a porta jogait természetesen a legkisebb mértékben kívánta szorítani. Ezért vétetett fel ez a kifejezés „consentement”, mert ennél kevesebbet mondani már nem lehetett. A többi hatalmak beleegyezése csak egy ellenjegyzés alakjában volt érte. E hatalmak csak mint tanúk asszisztálnának egy muzulmán hatalom aktusának egy keresztény országgal szemben. A berlini szerződés e szakaszt a st.-stefanoi szerződéstől elfogadta, mert benne a nép szabad választása s Bulgária autonómiája van kifejezve. Intenciója az volt, Bulgáriát nyeregbe ültetni, de aztán a fejedelemre s az országra bízni a továbbvágatást.

A szabad választás korlátozása nem volt a kongresszus intenciója s többet, mint az ellenjegyzés egy nemet nem akarta a hatalmaknak engedni; ő (Andrassy) is azon nézetben van, hogy valamennyi hatalom beleegyezése szükséges, de nem kollektív, hanem a hatalmak mindegyike véleményét nyilvánítja, mielőtt az előtte opportunusnak mutatkozik. Ha nem ez a magyarázat a helyes, akkor az, a mit Oroszország teszi, holnap általunk, holnapután egy más hatalom által próbáltatnék meg, a mi a békének folytonos veszélyeztetését involválná. Ha azonban az a magyarázat fogadtatnék el, hogy a jóváhagyás nem kollektív adandó, akkor minden hatalom jól megfontolná elhatározását, mielőtt magát esetleg izolálná; azonkívül nem volna egyik hatalom sem arra kényszerítve, hogy utólag álláspontját megtagadja és Bulgária konszolidációja nem lenne megakadályozva.

Kálnoky gr. azt mondta, hogy Coburg herceg kezdetben megpróbálta a berlini szerződés alapján maradni meg, de mert a hatalmak jóváhagyását nem tudta megszerezni, lépett az illegális tételre. Talajdonkép hol volt ez a legális tétel feltehető? Szólok nézete szerint a portának azonnal a választás után igent vagy nemet kellett volna mondania. A porta nem tette ezt és így egy circulus vitiosus jött létre. A hatalmak úgy vélekedtek, hogy majd a porta jóváhagyása után nyilvánítják ki beleegyezésüket, de más oldalt a portától csak nem lehetett várni, hogy magát lekötse, a meddig biztosra vehette, hogy az a hozzájárulás nem fog megtörténni. Így tehát Koburg hercegtől ily eljárást követelték, a mi a lehetetlenség körébe tartozik.

Andrassy Gyula gróf ezek után ama kérelmet intézi a külügyminiszterhez, hogy nyerve meg a barátságos hatalmakat koope-

rációra, hogy azokkal egyesülten a portánál a legutóbbi választás helybenhagyását hozták ajánlatba és így a berlini szerződésnek igazi és egyedül helyes magyarázata helyreállítsassék, a melynek értelmében *fosuly a bolgárok szabad választására helyezendő, nem pedig a hatalmak hozzájárulása.*

Kálnoky gróf egy másik nyilatkozata szerint a veszély legnagyobbika nyugaton rejlik. Szólok nem akarja tagadása hozni, hogy e veszély létezik, de Oroszország és Franciaország közelsége csakis a bolgár kérdés következtében lépett előtérbe s ha már nem áll hatalmunkban ama fővesztélyt elhárítani, az már a mi feladatunk és kötelességünk, hogy legalább elenyészessük ama veszély feloldozásának eme kiindulási pontját.

Végül Kálnoky gróf azt mondta, hogy nagysúlyt fektet Oroszországgal való jó viszonyunk fenntartására. Szólok szintén e véleményen van, annál is inkább, mert szilárd meggyőződése szerint Oroszországnak époly kevéssé áll érdekében a háború, mint nekünk, a mint hogy ő sohasem hitt komolyan Oroszország bulgáriai közbelépésében, illetőleg katonai intervenciójában. De éppen az Oroszországgal való jó viszony érdekében kívánja a bolgár kérdés végleges megoldását, mert az a óhajtott viszony sokkal könnyebben helyreállítható, ha e kérdés már megoldva lesz, mintha kormányunk kénytelen a bolgár kérdés minden egyes fázisában — mint például Kaulbars avagy az Ehrenroth-féle misszió — Oroszországgal elmentés állápon ra helyezkedni.

Ha a hatalmak többsége a megoldásnak bizonyos pontjaira nézve megengedése jutna, akkor ez elejét venné annak, hogy a pánszláv-párt továbbra is oly szemrehányást emelhesse Sándor csár ellen, hogy miután Európa im maga is elismeri Oroszország bizonyos különleges jogait Bulgáriában, a csár részéről vétkez mulasztás lehetne, ha ama jogokat nem emelné teljes érvényre.

Szónok azon meggyőződést merítette, hogy a miniszter intenciója az övével nagyjában megegyezzen és csak a megoldás időpontjának tekintetében van némi eltérés az ő véleménye és a miniszteré között. A megoldás elhalasztása csak úgy volna igazolható, ha meg lehetünk arról győződve, hogy a megoldás későbbben hasonlóan kedvező vagy még kedvezőbb körülmények között lesz fogadtatható. Szónok nem bir azon bátorssággal, hogy ezért elvállja a felelősséget. A mi a miniszter politikáját illeti, melyet a mult delegáció óta követett, csatlakozik az előző indítványhoz és kész az elismerést megszavazni.

Az ülés ezután néhány percre félbeszakított.

A szünet után Kálnoky gróf közös külügyminiszter amel szót és a következőkben válaszul az Andrassy gróf által mondottakra: A berlini szerződés 3. szakasza soha sem lón úgy értelmezve, mintha a hatalmak ahhoz kollektíve hozzájárultak volna; mindazáltal úgy kell venni e pontot, hogy azt az összes hatalmak elfogadják. A 3-ik szakasz szövegezésének az eredeti intenció talán más lehetett, de a szöveg, ha nincsen is kivánatos pontos sággal kifejtve, még sem értelmezhető másként és pedig annál kevésbé, miután a berlini kongresszus jegyzőkönyvében e pontra vonatkozólag az foglaltatik, hogy Angolország képviselője e pontot a kiként kívánta értelmezni, hogy a megválasztott fejedelem elismertnek tekintendő, ha a hatalmak többsége az elismerést megadta. Oroszország az értelmezést azonban elvetette és Andrassy gróf is hozzájárul az orosz meghatalmazott azon nézetéhez, hogy az ily módon való majorizálás nem leendő végre hajtható. A mi a portát illeti — ez Coburg herceg megválasztatására vonatko-

zólag sem igent, sem nemet nem mondott véglegesen, ellenben formászerűen tiltakozott Coburg hercegnak Bulgáriában való jelölése ellen.

Széchen gróf azt hiszi, hogy a „kollektív” kifejezésben rejlik a világosság hiánya, mely kifejezés a közönség értelmében magyarázhatók, a mi semmi esetre sem volna helyes, mert nem a hatalmak köre beleegyezéséről, hanem azok meggyőződéséről lehet csak szó. A beleegyezésnek tehát nem kollektívnek, hanem egyhangúnak kell lennie.

Horvát Gyula: A külügyminiszter kijelentette, hogy nem mond le arról a reményről, hogy sikerülni fog Oroszországgal még jobb viszonyt létesíteni. A szólok azonban a nézetben van, hogy az ilyen viszony megteremtésére eszközök lehetnek a béke fenntartásának; de a békére végül is csak a hatalmak megővése mellett kell törekedni. De azon ellentétét fogva, mely a mindekeink és Oroszország érdekei között van a kettőnek kiegyeztetése alig gondolható és arra semmiképpen sem hajlandó, hogy mindekeink a békének feláldoztassanak. Már kel továbbá jegyeznie, hogy a jó külügyi politika nemcsak egy jó hadsereg, hanem jó pénzügyi és közgazdasági állapot is kell támaszkodnia. Sajnálna, hogy kénytelen kijelenteni: e tekintetben éppen nem olyan vendetes a helyzet, mint a diplomáciai helyzet; sőt közgazdasági viszonyaink éppen azon államokkal rosszabbak, melyekkel legbelsőbb barátságban élünk és kevésbé azokkal, a melyekkel nem élünk jó viszonyban. Nem kíván indítványt előterjesztani, hogy Oroszországgal való viszonyunk óhajja azonban, hogy a miniszter az irányban uralkodó nézetek felől tájékozva legyen és törekvéseit oda irányítsa, hogy legalább a velünk barátságos államok részéről a közgazdasági háború megszüntetését eszközölje ki.

Apponyi Albert gr. nézete szerint külügyi hivatalunknak a bolgár fejedelem elismerése érdekében kellene működnie. Ennek eszközei és módjai a velünk szövetséges államokkal való megengedéstől függenek. Hozzá járul a miniszter ama kívánságát, hogy Oroszországgal való viszonyunk barátságos legyen. Ehhez csak azt a föltételt fűzi, hogy ez ne történjék ama sokszor említett program feloldozásával, a melynek keleti érdekeink helyes értelmezésüket lelik. A szólok külügyi hivatalunknak az utóbbi időben tanúsított magatartásából azt a meggyőződést merítette, hogy ezt a kérdést is ily értelemben fogják ki.

Kálnoky miniszternek semmi kifogás sincs az ellen, a mint Apponyi gróf Oroszországhoz való viszonyunkat értelmezte a szólok szükségesnek tartja a barátságos viszonyt a hatalom és Ausztria-Magyarországnak közösen és általános érdekből. Az azonban nem jelenti politikánk megváltoztatását, mely a Balkán-népek emelkedett státuszát folytán hatalmasan módosították.

Több szónok följegyezve nem lévén elnök szavazásra bocsátja az előző indítványt, mely egyhangulag elfogadtatott.

Színházi levél.

Kolozsvár, nov. 7.
Muszaj nekem részletesen följegyeztet holmit „Hinkó, a hóhercegné”-ről az utolsó táblájára. Ez a darab, hallom, a színház könyvtár legmagasabb polcának keleti oldalán hevert szembe a tulso oldalon holnap. Csára tőle „Karthigám” kisasszony felelt. Hinkó azonban nem akart ott maradni. Hinkó beszélni akart és makogta: had nyíljek már ecezer. A direktio megsejtantagénny, s ráhagyta: jól van Hinkó, nyíj ki de vasárnap nyíj.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCAJA

1887. november 7.

Ujabbkori hamupipőke.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: Amica.

VII.

(Folytatás.)

(16)

— Nem épen, válaszolá Magda lassan. Waite ur a bányán barátja volt, tevé hozzá, igekezve nyugodtan beszélni.

— Oh, tehát ismeri White urat?

— Egykor ösmertem, válaszolá a fiatal nevelő, s még jobban elpirult.

S míg Magda elpirult az Etel színe halványult; a róza pir még akkor sem tért oda vissza, midőn néhány perccel későbbben az iskolaszobát elhagyva, vontatott léptekkel a saját szobájába ment.

VIII.

A tennis verseny a legjavában folyt, s a Trenthami Lazon Tennis Klub tere a legszebb s vidámabb képet nyújtotta a nap-ténys szeptemberi délutánon. A szomszéd-életeje nagyszámban jelent meg; a Mowbrayné jelenléte elég indok volt arra, hogy azok is előjöhessenek, kik máskülönb-othon maradtak volna; a férfiak között igen sokan voltak, akik szívesen elmaradtak a vadászatról, azon reményben, hogy a Szép Mowbrayné két szeméből egy nyájás mosolyt nyerjenek.

Az egész tért igen élénknek és vidámnak látszott, midőn a kocsi Magdával s nővérével, a kert kapuján behajtott.

A kocsi egy részét a terebélyes buk fák árnyéka alá sorakoztatták. A vendégek

egy része az udvaron levő csoportokhoz sorakozott, némelyek a kocsiban maradtak, s kényelmesen ülve nézték a játszókat; a Mowbrayné hinteja türes volt, s a lovász kifogta a lovakat.

A távolban, egy, ez alkalomra felállított kioszkban, katona zenekar játszott; meg a veres és fehér eszku tea-sátor, s egy kisebb, hol a jutalmak voltak közszemlére téve, a lombos fák háttérével igen jól vetétek ki magukat. S a jól gondozott pázsiton a nők tarka ruhái mind megannyi virágoknak látszóttak.

Ugy-e szép Lockhart kisasszony? mondá Magdának a legáltalabbiak növéndéke, a mint kezeit erősen megszoríva — arra a téré mentek át, — hol a ladyk voltak.

Magda azt válaszolta hogy nagyon szép; valóban a Mowbrayné Halli kertek és tanuló szoba hosszas egyhangúsága után, e fényes jelenet bűbájával birt előtte, de olyan bűbájával, mibe némi szomorúság vegyült, mert a vidám tömegben egyetlenegy arc sem derült fel vagy szelidült, a mint a gyászruhás karcsú alek, a három szőkefűrtös, bárszony ruhájú, piros övszalag, Cromwell cipőcs kis lányakkal feléjük közeledett.

Magda kapott egy üres széket közel ahoz a helyhez, hol Danecourt Etel és egy csinos fekete szemű leány, Cardinal veres és szürke tennis ruhában, a Trenthami Club színeiben — a nők utolsó versenyét játszótták. Mind a két leány kitűnően játszóttak, a küzdelem érdekeseke igékezték, — s a nézők figyelmét egészen magára vonták.

Az Etel ellenfele, miután a vidék legjobb játékosak volt, a legtöbb érdeklődést és rokonszenvet keltőtt fel; de az Etel kedves arca, s sárid mosolya hamar nyert számára pártolókat.

— Reményem, hogy Etel néni fog nyerni, mondá a kis Meg.

— En is azt remélem — válaszolá Magda szeliden.

— Ott van mama! — kiáltá Mowbray Lili élénken. Nézzé Lockhart kisasszony, ugy-e szép a mama?

Magda oda nézett a hol Mowbrayné ült tetőtől talpig sötét zöld bársonyba öltözve, mi finom araszínéhez s arany hajához pompásan állott; egy nagy nádszékben ült hátra hajolva a három vagy négy körülte csoportosuló fiatal embernek a társalgását hallgatva.

Ugy-e szép a mama? — folytató Lili. Hát a ruhája tetszik? Szeretné Lockhart kisasszony ha olyan ruhája volna?

— En szeretném. — De lássa — maga mindig feketében jár.

A gyermek folytatta csevegését, nem ügyelve hogy választ nem kapott rá.

Etel néninek nincsenek olyan szép ruhái mint mamának — folytató Lili — és félannyi sincsen! En azt hiszem hogy ha a mama akarná, minden nap más ruhát tudna magára venni — ő — Lockhart kisasszony — kiáltá a gyermek ijedten nézve fel nevelőjére — mi baja? — Beteg?

Nem, nincs semmi bajom — sikerült Magdának mondani, amint azon rettenetes aléltás ellen küzdött, mely minden tagját megbénította. Azt hiszem hogy ezt a játékát Danecourt kisasszony nyerte meg — tevé hozzá.

A gyermek elfordította szemeit a hamvas szürke arczról, s minden figyelmét a tennis játékokra vetétek igénybe.

Vejjón elájul? Magda csodálkozott; feje szédült, fileiben vez zúgást hallott, fajt sőt minden ízében reszketett, nagy megérőltetésbe került hogy ilyre maradjon. — Szemei elhomályosultak, ajkai égtek

és remegtek; a tért, a sátrakat a kellemes arczokat, a tarka barka ruhákat, alig tudta megkülönböztetni, az egész összefolyt előtte, a zenekar játékát gyengén, mint ha nagyon távolról hallaná; gyengülőt látása előtt csak egy férfinak a szép arca emelkedett ki, a mint a Mowbrayné közelében állva, a játszókat mosolygva nézte. Magda rögtön felösmerte. Annak a királyfiának az arca volt, kivel egy évvel ezelőtt a vasúti állomáson találkoztak, a ki a tízülvilágította tügytá borkolatú szobában a karjába vette, ki szeliden suttozta, hogy mily hön szereti, s néhány órával később a boldvilágos terras son azt kívánta, hogy bár soha se látna többé. Most nem látta őt, jelenlegi gyötrelmében ez volt egyedül a vigasztalása; de talán, ha látna sem ösmerné fel, hisz ő annyira megváltozott; de szíve mélyéből könyörgött, hogy bár ne találkoznának!

Midőn felindulása lecsillapult, s nyugalmát némileg visszanerte, szemei egy pillanattal a Sir Aliak arczán nyugodtak; és látta, hogy ő is nagyon meg volt változva; kemény színe volt, mint ha hosszabb ideig időzött volna melegbűbáj alatt, elsavanyodott, és olyan komornak látszott; de azért szép volt, nagyon szép, magasabb volt mint a férfiak körülte, s ő volt a legkülönb közöttük.

Magda látta, hogy a játékot nagy figyelemmel kísérté; a Danecourt Etel bájos s könnyedén mozgó alakjáról s kedves arczáról ritkán vette le tekintetét, s Magda egy párszor látta, hogy az Etel szürke szemei kellemes pillantást vetettek rája.

Ki az a magos férfi szürke kabátban, sárga rózsával a gomblyukában? kérdezte egy lady a közelében. Azt a férfit értem, a ki a Mowbrayné széke mellett áll.

A Sir Croft Ferencz vendégeiből tartozik, volt a válasz. Nem de feltűnő szép és előkelőnek látszik? En úgy találok, hogy

Mowbrayné nagyon jó kegyes hozzá. Kétségtelen, hogy nagyon párti volna annak a csinos Danecourt kisasszonynak, kinek úgy tudom, hogy nincsen hozományja.

A fiatal nevelőné ajkain gyenge mosoly vonult el. Mintha bizony Wolf Alas előtt az Etel szégyensége egy pillanatra nehézséget képezne, ha ő jó és igaz!

Pedig jónak és igaznak látszott e szép volt, s bájos és kedves, s ha Sir Aliak nőül veszi, Etel nagyon boldog lesz, s ténylet is boldogga teszi; de hogy fogja Magda elviselni, hogy boldogságukat lássa, Magda, ki még most is szereti, és szeretni fogja utolsó lehetetig?

E hosszú hónapok alatt egyszer sem hallott róla. Nem sokára a testvére halála után egy szíves levelet kapott Lady Wolfól, melyben részvétét nyilváníttotta, és segítségét ajánlotta fel.

De Magda érzékenyen rettent vissza attól a megalkodástól, hogy a Sir Aliak anyjától segítségét fogadjon el, s válaszába a levélre, megköszönté jószágát, s tudatta, hogy elfogadott egy nevelőnői állást, mi egy jókarója talált a számára; s a Lady Wolf érdeklődése nem volt oly nagy, hogy ismét írjon.

A mint a halálos aléltás eloszlott, Magda képes volt ez új csapással szembe nézni. Azt mondá magában, hogy nem volt reá esély, hogy Sir Aliakkal találkozzék még akkor sem, ha az hosszabb időre meg Mowbray Halba.

A Mowbrayné vendégei és nevelője között egy bizonyos válszfall volt, s Magda ügyelni fog, hogy ne találkozzanak.

Es mégis, oly nehéznek tetszett, hogy Etel mindennel birjon, a boldog Etel meg az ő szerelmével, és neki, a szegény, elhagyott nevelőnőnek semmije se legyen!

(Folyt. köv.)

Igy történt, hogy tegnap szinre hozták boldogtalant. Referálók róla a következőkben:

Valahol künn a szénafüvek nádas mozarai között szárnnyra kelt egy kékszárnyú gyecske. Ment, ment, mind ment e cseppig, míg beért a városba, s itt rászállt az a kabátom vállgombjára, mely „nach Schmitt“ fényskedett azon a vékony csapáron, mely az ég szürke ponyváit köti a földre erőszakoskodott. Nem láttam meg a legyet, de vittem. Körüljártuk a mezt kétsezer, megálltunk egy három méter szabad királyi kofa előtt, s vettünk a krajczárért Szilágyságban termett valódi márióni-t. Majd elmentünk a theátrumba, s ott leültünk.

Szegény nagyapám mondta volt hajdanában, hogy ha valaha sok ember közé légy, apró legényem, körülnézzed magad ott, mert jó tudni sokat és jó látni minent. Nagyapám ugyan kilencz évig nem böhöngte a kufsteini börtönök mélyén ezt a saját külön arany szabályát; én azonban megfogadtam szavát, s nagy figyelemmel megvizsgáltam szememet erre, arra körül a pöppel tele színházban.

Imádom a színpadon a szomorú dolgot. Fáy Szeréna hangját jó szívvel hallgatom világ végéig. De a színpadon nem találtam tegnap a nevét. Érdeklődéseim hurajt tehát leeresztettem egy negyed taktusára, de azért rendületlenül ültem, s lassan lassan rátereltem lelkemet arra a főszegecs jelenetre, melyet Pipacek Venczel nyújtott nekem nap előtt, ki feltűnést keltt vehemenoziával szavalta Márius monológját Káthgarójnain a „Fehér ló“ban. Mily erő a beszédében, s mily tűz vékony ajkain! Ah, Pipacek; kisasszony ha lennél valamely sziklában, egyben troubadournak csapnék, s ott ordítanék fel hozzád várad ablakából, hárfámat vervén, ököllel: Pipacek, Pipacek! De te csak nyurga szabólegény vagy.

Ni... A légy. Lejött vállamról a ráncolt a térdemre. Fejn a színpadon Ivánki állította: „hóhó, hóhó!!!“ Egy csöppet megdöbbenem, de egy pillanat alatt beleálltam magam a színpadról leáradó hangulatba, s megragadván a legyet, kitéptem az egyik szárnyát. Szegény legyecske sirt, s jött Major Ida, s mondta: „ne kegyel-ezz!“ És én kitéptem a legyecske másik szárnyát is. Azután rendre kihuzogattam genge lábait, s végül lefricskáltam könyörölő a fejét.

Azóta mardos a lelkiismeret. Megöltem egy eleven legyedet. Oh, Hinkó! ha te ezt tudtad volna, bizony ott maradtál volna a könyvtár polozdombeli sírjában. Te alávaló kőböhöngés. Hozzám ne nyulj! Ez ártatlan legyecske gyászos elhunytáért téged szűk felelőssé. — Ég az örök tűzön! Amen.

MINDENFÉLE

Kolozsvár, november 7.

— **A szent fillérek.** A napokban jut le egy éve, hogy lelkes nők elhatározták, költőpénzükből mindennap egy krajczárt is Emke nagy céljainak előmozdítására. Híre tenni s a meggyűjtött összegekkel hamisan hozzájárulni a nemzeti feladatok megoldásához. Letelven az év, a krajczáros perselyekből immár forintok kerülnek elő. Lapunkhoz beküldötték ezideig meggyűjtött filléroiket Kolozs-árról özv. Simon Elek, Péterffy Dénesné, Kolozváry Klára és Bartha Miklósné; Gyalóki Péchy Lászlóné és Klein Frigyesné urasszonyok. Ezzel az emeltet urnák lerótták a múlt év végén aláírt kötelezettségüket. Hálás és forró köszönetet nem fejezhetjük ki megindulás nélkül, ha arra gondolunk, hogy nemes szívűek miként töltötték be a hazaszeretet magasos érte minden napnak minden reggelén, a mint szent fillérjüket a perselybe hallatták. E kis rézdarabok örökéletű kapcsok lesznek az erdélyi magyarság fölépülő vitalának — mert a szeretet ereje nagyobb a súlyánál s a vas állandóságánál.

— **Kénossy Béla.** Udvarhely megye közbeüléseben álló főjegyzője, ki 1861 óta áll közszolgálatban, mint értesítünk december végén jubileumot áll.

— **Dr. Emerichy Géza** az iglói tanító képző intézet jeles igazgatója és tanítói író f. hó 5-én élete 49-ik évében Budapestben agyazéshűdés következtében elhunyt. Dr. Emerichyben a helybeli luth. egyház kedves emléki lelkészének Mátyás Jánosnak egyik leánya *Eliska* három kis gyermekével férjéig gyászolja.

— **A krasznai aranyrudakból** dr. Háromszék megye pénztárának őriete alatt áll s mindennap igen sok nézőjük van. Alakjuk és nagyságuk olyan mint egy spanyolvasz és értékük 3500 frtot képvisel. Mindenken ugyanazon felirat és bélyeg látható. Feltűnő, hogy most midőn a város lelet napvilágra jutott, régi aranyplak is vannak forgalomban, melyek Va-

lentin róm. császár idejéből valók. A pénz egyik felén a „Val. rex. Aug.“ körirat olvasható, a másikon a császár dombornyomatú arczképét tisztán ki lehetni.

— **A brassói m. kir. állami főreáliskola**hoz ideiglenesen kinevezett *Méhel* Lajos ugyanoda rendes tanárát nevezetett ki.

— **Hymen.** Folyó hó 1-én tartotta Barabás s György csókai ev. ref. lelkész esküvőjét Miklósi Róza kisasszonnyal. A nagy enyedi Szilágyi Farkas adta egybe a holdg párt.

— **A kolozsmegyei tanítótestület** b. hunyadi köre f. évi november hó 12-én d. e. 9 órakor K. Szt. Király az állami iskola helyiségében az új iskola épület felavatásával összekötött rendes gyűlést tart, melyre a kör tagjait és az érdeklődőket tisztelettel meghívja a kör nevében: Czuczor János, elnök. — A gyűlés tárgysorozata: 1) Elnöki megnyitó beszéd. 2) A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és a tagok számbavétele. 3) A központból érkezett iratok tárgyalása. 4) Tisztségviselő választása. 5) Alkalmi beszéd, Viski Zsigmond ev. ref. pap által. 6) Vitatés a földrajzi tankönyvekről. Előterjeszt: Kovács Dániel. 7) A k. szt. királyi iskola történetének rövid vázlata, Czuczor János igazgató által. 8) Felolvasás, Szentgyörgyi Lajos által. 9) A jövő gyűlés hely- és idejének meghatározása. 10) A hitelesítő bizottság kiadása. 11) Indítványok. 12) Zárszó, Csátó János gondn. elnök által. A gyűlést társas ebéd követi.

— **Brassói hírek:** Madi Kovács György altornagy, az erdélyi honvéderület parancsnoka szombaton délelőtt Brassóba érkezett szemlélt tartott az ott elhelyezett honvédség felett. Ugyan másnap K. Vásárhelyre utazott. — *Unitárius* isztentisztelet tartott vasárnap az ev. ref. templomban. Ezúttal Vaska Béla sepsiszentkirályi unitárius pap tartott egyházi szónoklatot. — *A városi zenekar* vasárnap a Nro 1. nagytérben jó sikerűt hangversenyt rendezett. Előadott többek között Mozart „Don Juan“ nyitánya is. — *Több* iparos magyar olvasókör szándékozik alakítani. A „Brassói“ helyteleníti e szándékot, mert ott már van egy magyar polgári kör, mely kielégítheti az igényeket, s hiba volna a magyar elemnek szétforgásolni magát. — *A magyar* daegylet szombaton kiválóan sikerült dal és táncszertűt rendezett. — *A brassói* malomtulajdonosok „Brassói egyesült műalmok“ czég alatt szövetségbe alakultak.

— **Maros torda megyéből.** — *Hajóvadászatot* tartottak a görögényi erdőségekben nov. 5 és 6-ik napján, melynek egy pár vaddisznó egy őz és több apró vadállat lett eredménye. — *A szegény tanuló* felruházása végett üdvös mozgalom indult meg Maros-Vásárhelyi. Együtt alakítására tegnap gyűlést tartottak a városi háztanács termében. — *A székelyföldi iparmúzeum* épületét M. Vásárhelyi egészen átalakították s kijavították. — *A szőlőhegyek* a szüretelés már véget érték. A termés mennyisége és minősége tekintetében csak olyan silány mint a tavaly volt. — *Halottak napjának* M. Vásárhelyi szép idő kedvezett s este több ezerre menő közönség látogatta a szépen világított kalvária temetőt. — *Eljegyzés* M. Vásárhelyi Cirlea Mihály abrudányai körjegyző Pap József, kisasszonyt Pap József táblai bíró szép leányát. — *A télidényre* Maros-Vásárhelyre Polgár Károly színtársulata megy s e hó második felében kezd meg előadásait.

— **Hírek Hunyadmegyből.** Déván a szegénygyermekeket segélyező filléregylet szombaton fillérestélyt rendezett szep programmal; de sajnos, kevesen jelentek meg s az estély csak 27 frt 21 krt jövedelmezett. — *Baleset* történt a realiskola építésénél Déván. Egy aradi kőműves a második emeletről lezuhant s súlyosan megsebesült. — *A dévai országos-vásár* gyengén sikerült. A barom-vásárban csak 800 drb. kisbess s nagyobb barom adatott el s a vásári czikkekben csekély volt a kereslet. — *A hunyadi megyei tanítótestület* dévai járásköre f. hó 2-án Piski telepen gyűlést tartott. A tanítótestületekben országsszerte beállott pangás a tagok részvételeiben itt is észrevehető volt. Még a helybeli tanítók közül is csak három jelentek meg. A lanyha gyűlés végén a tisztújítás ejtelett meg, megválasztván elnökké: Molnár Sándor, alelnökké: Szathmári Elek és jegyzővé Domján Alajos.

— **Szolnokdombokamegyei hírek.** — *A dési* kocsolya egytel már működési tere lépett s f. hó 8-án választmányi ülést tart. — *Halottak napján* Désen azon közős sirt is kivilágították, melyben az 1848 harcosok nyugosznak. — *A ref. templom* tornyába az új harangot a napokban helyezték el Désen. A harangot Andrásföldi kolozsvári harangöntő készítette. — *A szüret* a megyében nagyon gyenge eredményt végződött be. A múlt évinél is kevesebb és silányabb volt a termés. — *Elhalálozott* Désen Brehár Tivadar volt alispán s most megyei levéltárnok. Temetését tegnap volt nagy részvét mellett.

— **A szamosújvári vasút** igazgatósága br. Bányfy Dező elnöke alatt múlt héten tartotta meg havi igazgatósági ülését. Üzletigazgató jelentése szerint június-július és augusztusban összesen 210 ezer 695 frt 39 kr. folyt be. A bemutatott jövő évi költségvetés szerint tenne az összes évi bevétel 311.914 frtot s a kiadás 165.644 frtot. A kiállításakor 10 vonat közlekedett naponta s napi bevétel 3470 forintot tett.

— **Batthyány-szobor Pozsonyban.** A Pozsonyi jogász-egylet, elhatároz-

ta, hogy a Batthyány Lajos gróf 1848—49-iki magyar miniszterelnöknek emlékszobrot állít. A szobor költségeit országos gyűjtés útján szándékozik behozni.

— **Kis hírek.** A debreczeni országos kiállítás tárgyában tegnap délelőtt tartották meg az első értekezletet. — *Szegeden* az adóvégrehajtások napirenden vannak s ennek dacára 20 ezer forint hátralék mutatkozik október hóról. — *Balatonfüred* a jövő kedden leplezik le néhai Molnár Aladár sírlelkét. — *Galántán* kedden este a gyorsvonat agyonvágolta a vasuti állomásfőnök sőgőnjét. — *A szentjánosi* országúton Grösz Sámuel házát Mikló János nevű béres agyonütötte s aztán kirabolta. A tettest elfogták. — *Nagyváradon* Magyar István építész, ki egy tíz alkalmával oltás közben munkaképtelenné vált — elkeseredésében felakasztotta magát. — *Biharban* Molnár Imre kis fia beleesett szombaton egy mély kutba. Mihály János gazdamber alatt, ki mentésére sietett — már elszakadt a kötél — mégis kimentette élete veszélyeztetésével. — *Ódorua* faluban a múlt héten 30 ház esett a tűz martalékán. Oltásokban számos sérülés történt. — *Bodolák községben* (Sepsen) egy fiatal asszony éjjel alvó urára zárta az ajtót s meggyújtotta a házat. A szomszédok azonban megmentették a férjét s elpáholták a menyekét. — *A gothardi* alagútban sziklaomlás következtében három órát töltöttek pénteken az utasok. — *Gyűlés* a zenei a tővárosi egyetemi hallgatók — elégedetlenség lévén a körlelnök működésével. Holnap lesz a döntő nagygyűlés. — *A bóra* Fiumében szokatlan erővel tört ki a múlt hét végén s a lakókat kétségbejuttat dűnőgésével.

VÁROSI HÍREK

— **A kolozsvári kir. ügyészség** — az itt megüfölt egyik alügyészi állásra az igazságügyminiszter dr. Csipkés Károly dési kir. alügyészt helyezte át.

— **Az ismételő iskolák,** — melyeknek a törvény által kitűzött célja az, hogy az elemi népiskolát végzett gyermekek, a mennyiben további oktatásban nem részesíthetnének, szerzett ismereteiket emlétlés által megtarthassák — f. évi nov. hó 12-én fognak megüfytatni és pedig: öt helyiségen, n. m.: a külső torda-utczai, vagyis első elemi népiskolában, hol Nagy Kálmán közsegi vezértanító; — a hidelvi-nagytöczai, vagyis második közsegi elemi népiskolában, hol Kolozsvári Albert közsegi vezértanító; — a külső monostor-utczai Augusteumban, hol Böjthe László tanító; — a külső magyar-utczai ev. ref. elemi népiskolában, hol Körösi József tanító — s végül a kül-magyar-utczai sz. p. péteri r. kath. elemi népiskolában, hol Várdi Albert tanító fogja az oktatást végezni. Tanítás hetenkint 5 órán át fog tartatni és pedig minden szerdán és szombaton d. u. 4-től 6 óráig és vasárnap d. e. 9-től 10 óráig. A beiratások nov. hó 8-tól 12-ig nevezett tanító urnáknál eszközölendők. Az oktatás ingyenes. — Ezenkívül a növendékek minden díj nélkül láttatnak el tanszerekkel és taneszközökkel. Továbbá a két közsegi elemi népiskolában ifjúsági és nép-könyvtár van berendezve, melyek minden díj nélkül bocsátatnak közhasználatra. Reméljük, hogy az érdekeltek szülők és gyámok sietni fognak gyermekeiket és gyámoltjaikat ennyi jótétemény kezegető iskolába küldeni és őket annak pontos látogatására szoritani, be nem várván, míg a törvény által elrendelt közenszerítő intézkedések foganatba vétetnének.

— **Hymen.** Diszes esküvő folyt le tegnap délután 4 órakor a reformatusok befarkasutczai templomában Becsei József kereskedő és Körösi Ida, özv. Körösi József leánya esküdtek egymáshoz örökűségért. *Herepei* Gergely lelkész szép beszéd kíséretében adta össze őket nagy násznép jelenlétében. A násznagyi tisztet Márk Ferencz adóhivatali főnök és Benigni Sámuel nagyiparos töltötték be.

— **Nagy részvét** mellett temették el tegnap délután Hantz Mihály iparost az evang. egyház tanács tagját és a szabó társulat jegyzőjét. Az 53 éves korában f. hó 4-én elhunyt derék iparos mintaképe volt az egyszerű polgároknak. Nagy család s az iparos egyletek testületileg kísérték ki utolsó útjára.

— **A kolozsvári kör** 1887. november 13-án az az vasárnap délután 5 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a kör t. tagjai tisztelettel meghívottak. A közgyűlés tárgya: Lemondás folytan elnök, alelnök, pénztárnok, háznyag és ügyvéd, valamint Gyarmathy Miklós, dr. Hegedüs István, dr. Biró János, dr. Enzt Géza, Merza Joachim, dr. Groisz Gusztáv, dr. Csiki Viktor, Csejtei Antal, Molnár Sándor és Péterffy Domokos urak helyébe 10 választmányi tagnak megválasztása. A választmányának 1887. október hó 27-én tartott üléséből, dr. Szász Béla s. k. alelnök, dr. Szentkirályi Gyula s. k. jegyző.

— **Két tűzér** tegnap megtámadta a kolmonostori kapuért s ezt látva Imerty József levélhordó jelentést tett a rendőrségnek. Több rendőr a helyszínre sietett a garázdálkodók megfékezésére; de a mig bekisérték őket, felverték éktelen szidalmazásaikkal s lármájukkal az egész utczát. A 17 sz. házhoz beakartak hatolni hol az egyiknek, állítása szerint kedvese lakott. Midőn ebben meggátolni igyekeztek a rendőrök azokat tetleg is bántalmazták s dulazkodásukra nagy csődület keletkezett. E csődület kíséretében a főtéren keresztül nagy lármá s duhaj kiabálások közt sikerült nagyobb rendőri segéllyel bekisérni őket a városházához, honnan jelentéstételre katonai őrsjárat vitte be őket a kaszányára.

— **A lopások** elkövető tetteseit sikerült végre tegnap a rendőrségnek kázerkeríteni. Az utóbbi hónapokban tudvalevőleg majd mindennapra esett egy betörés vagy lopás, s rendszeren azzal kellett végezniük a regisztrálást, hogy tettesek ismeretlenek. Most napfényre kerültek. Egy jeles

bandát képeztek névszerint; *Grum* Mihály, *Kecze* János, beregszászi *Nagy* Árpád, *Tordai* Daniné orgazdasága alatt. A kompania mindenik tagja látott már hosszabb ideig börtönfalakat. A külváros legfelfelebb helyein tartózkodtak, s csak ritkán működtek együttesen, bár társasági viszony létezett. A rendőrség *Sombori* András bíró vezetése mellett bekiserte őket s átadták a helyi törvényszéknek.

— **Ölnt akart** Szákács István györgyfalvi utczában lakó földmives tegnap. Boros János lakóját támadta meg részegen fejszével s beverve ablakait, megöléssel fenyegette. Bekisérték a rendőrök csak kijázanodás után bocsátották haza, mikor aztán békésebben gondolkodott.

MŰVÉSZET.

* **Színházi hírek.** Csütörtökön kerül szinre Molnár Györgynek új népsziműve „*A szőlő leány*“, mely Szegeden igen nagy hatással adaiott. A darabban előforduló gyönyörű népdalok Dankó Pista szegedi nézenész szerzeményei; igazi zamatos magyar nóták ezek s hiszük, hogy nagy hatást fognak eredményezni, annál is inkább, mivel Réthy Laura elragadó szépen, mély érzéssel énekl. A főbb férfi szerepeket Németh József (Dakó Pál) Várdi M. (Pista) Andorfi (Csingölögi) Megyeri (Zöldi Gyurka) Hatvani (Palkó) Füredi (Döngölögi) s a női szerepeket Réthy Laura (Piros Rozál) Gerő Lina (Virág Ilus) és Krasznayné (Róbbék) játsszák.

* **Nagyváradiai Kolozsvárt.** Pénteken, folyó hó 11-én este többen érkeznek meg Nagyváradról Kolozsvárra, hogy a nemzeti színház néhány előadásán jelenlheszenek. Az igazgatóság e célból akkép intézkedett, hogy szombatra operettet Uff királyt, vasárnapra pedig Sarah grófné sziművet tűzte ki előadásra. Sarah grófné sziműnek vasárnapra való kitézését egyébiránt a kolozsvári közönségnek nevezetesen a kereskedő világnak tömeges megkeresése indokolja. Ugy értesítünk, hogy szombaton este banquette tartatik a nagyváradiai tiszteletére, melyre a szintársaság s a kolozsvári közönség közül igen sokan lesznek.

* **Műsor.** Ma, hétfőn: *Képzelt beteg*, bérlet 41-ik szám; kedden: *Széchy Mária*, Fáy Szeréna felléptével, bérlet 42-ik szám; szerdán: *Uff király*, bérlet 43. szám; csütörtökön: *A szőlő leány*, Molnár György népsziműve, először, bérlet 44. szám; pénteken: *Katona József* emlékeztetése *Bánkban*, Fáy Sz. felléptével, bérlet 45. szám; szombaton: *Uff király*, bérlet 46. szám; vasárnap: *Sarah grófné*, bérlet 47. szám.

* **Magyar színészet** Brassóban. Gerőfi Andor színársulata erősen küzd a részvétellel, holott jó előadásokat tart. Csütörtökön Szigetinek „*Mátyás király első szerelme*“. Szombaton üdvöskö. Vasárnap pedig „*Kossuth és Batthyány*“ című látványosságra kerül szinre. Ez volt az utolsó előadás. A társulat Brassóból Székelyudvarhelyre megy.

* „*Medea*“ a budapesti nemzeti színházban pénteken *Grillparzer* költői tragédiája „*Medea*“ először adatott elő. Az előadás teljesen megfelel a várakozásnak. A közönség érdeklődését különösen *Jászai* Marinkának művészi alakítása kötötte le, ki a czimszerepet játssza. A közönség a kitűnő művésznőt az előadás folyamán zajos óvázásokban részesítette. Többesör kihívták. — Egyik jelenete után gyönyörű babérkoszorút nyújtottak fel. A többi szereplők közül *Nagy Imre*, *Hegyesi* Mari, *Szacsai*, *Helényi* né váltak ki művészi játékaikkal. A közönség nagy élvezettel nézte végig a költői szépségekben gazdag mű kitűnő előadását.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 42-ik szám.
Kolozsvárt, 1887. november hó 8-án.
SZÉCHY MÁRIA.
Szimű 3 felv.

KÖZGAZDASÁG.

A méhészet-egyletből.

Az erdélyrészi méhészegylet igazgató választmánya okt. 29-én ejtette meg az alapszabályok értelmében a szokásos évi kisorsolást, az évdijaikkal rendben levő egyeleti tagok és azon méh. társak közt, kik a januárban kibocsátott 5 frtos részvények birtokában vannak.

Az évdijas tagok közül — a 62 nyerevényből — Ágh István gazdatiszt Gálfalván, nyert egy méhosládót; Bartha Miklós Gyalu, egy keret finom mézet; Márkhardt József főmérnök Kolozsvárt, másfél kiló pergetett mézet; Szabó Sámuel tanár, Knöpfel Károly, Orbán Józsefné, el. Bodor Pál, Züllich István, Reinhold Olivér Kolozsvárt, Rozenberger Mátyás Gyalu 1—1 fél kiló pergetett mézet; Dr. Csiki Viktor, Schilling Rudolf, Mucsi József (honvéd százados), Hirschfeld Sándor, Benkő Mihály Kolozsvárt, Derzi Domokos Gagy, Rácz Miklós, Konez Bénéjmin, Kis Solymos, Jakabházi András Szt. Ábrahám egyenként 30—30 gramm pergetett mézet.

A főnebbieken kívül nyertek a 11, 13, 17, 23, 26, 27, 29, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 52, 55, 57, 58, 60, 65, 67, 69, 76, 77, 79, 80 számú sorsjegyek tulajdonosai, — s minthogy pedig minden sorsjegy négy s 6-mmal játszott a 17, 35, 44, 47, 50 és 57-es sorsjegyekből 2-2 számot ért a szerencse, s így a 17-es birtokosa nyert (a 65-67 számmal) kétszer 30 gramm perge-

tett mézet; a 35-ös tulajdonosa (198—196 számokkal) kétszer egy-egy keret, a 44-esé (a 171.174 számokkal) egy keretet s egy fél kilogramm pergetett mézet; a 47-esé (a 185. 187 számokkal) másfél s egy kilogramm pergetett mézet, az 50-esé a 197. 198 számokkal másfél kilo és 30 gramm pergetett mézet; a 67-es tulajdonosa (265, 267 számokkal) egy kilogrammot és felet; — továbbá a 69 és 46 dik sorsjegyek tulajdonosai egy-egy méh családót Bodor-féle deszka burkolatú kaptában; a 49 dik sorsjegy birtokosa egy méh családót kaptár nélkül (az az, hogy az üres kaptár árát fizetnie kell), a 29 ik sorsjegy tulajdonosa egy lépes mézszel szépen beépített üveg harangot; a 39, 55 számú sorsjegyek tulajdonosai egy-egy keret finom lépes mézet; a 41 és 13 számok tulajdonosai fejenként másfél kilogramm pergetett mézet; a 37, 32, 57 és 42 számok birtokosai egy-egy kiló pergetett mézet; a 60, 33, 40, 76, 27, 56, 31, 23, 36, 26, 52, 77, 65, 43, 79, 80 és 11 számú sorsjegyek tulajdonosai egyenként 1—1 fél kiló pergetett mézet.

S végül kisorsoltatott a 14 és 78-as sorsjegy, melyeket Fodor Gyula egyeleti-pénztáros azonnali bált, a mint ezek tulajdonosai jelentkeznek nála felső kereszt-utczai lakásán.

Az előbb irt nyerevény tárgyakra nézve, pedig a szerencse gyermekei Albu József egyeleti igazgató alelnökhöz kértnek fordulni (külközéputczai 12 szám).

Tudomás vétel és ahhoz alkalmazkodás tekintetéből közlé teszi.

Kolozsvárt, 1887. nov. 7.

Szentgyörgyi Lajos,
egyl. főtitkár.

Papir és más irodai anyag szállítása. A m. kir. államvasutak igazgatósága közzétette a papir és egyéb irodai anyagok 1888. évi szállításának biztosítása céljából pályázati hirdetményét, melyben az ajánlatok beadásának határideje a f. évi dec. hó 7-ike lőn kitűzve. E körülmények az érdekeltek figyelmé felhívatik azon megjegyzéssel, hogy a pályázati hirdetmény és a hozzá való ajánlati minta megtekinthető a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara irodájában.

A közönség köréből.*

Hálanyilvánítás.

Folyó év jul. 3-án tartott rendkívüli közgyűlésünk alkalmával szöba jött, hogy mily nagy áldozatba kerül tanítóikörünk tagjainak a gyűléseken való megjelenés fuvar hiányában.

Ebből kifolyólag indítványoztatott, hogy tanítóikörünk folyamodjék a moosi járási főszolgabíró urhoz a célból, hogy körünk tagjai, a gyűléseken megjelenhetés céljából, ingyen fuvert kaphassanak az illető községekől.

Tanítóikörünk akkori jegyzője, engedve a megbízatásnak, a moosi járási főszolgabíró urhoz fordult.

Mintthogy a derék főszolgabíró ur, ki a tanítóikörnek „lelkes barátja“, saját szakállára nem intézkedhetett, fölterjesztette a kérés 1828. sz. a. a legmegelőbb ajánlattal Kolozsvármegye köztörvényhatóságához.

Minek, ránk tanítókra nézve, örvedetes eredménye az lett, hogy Kolozsvármegye köztörvényhatósága 228. jknyvi határozatával, a kért ingyen fuvert engedélyezte: s 10.363—887. számú rendeletével a főszolgabíró urnak tudomására hozta: ki engem, mint a „Moosi tanítói főlkör“ elnökét 2694—1887. sz. a. erről értesített.

Az ügy érdeme megkívánja, hogy úgy a lelkes tanügybarát Mayr János főszolgabíró urnak, mint Kolozsvármegye t. köztörvényhatóságának a nyilvánosság előtt is hálás köszönettel adozzunk.

E határozatból látszik, hogy Kolozsvármegye moosi járási tanítóinak munkássága az „ostoba kigunyoltatáson kívül“ az értelmiség rokonszenvével találkozik: a miért úgy a tanügybarát főszolgabíró urnak, valamint Kolozsvármegye köztörvényhatóságának, a „Moosi tanítói főlkör“ tagjainak nevében hálás köszönetet mond.

M. Palatka 1887. nov. 5.

Máthé János,

okl. tanító, mint a „Moosi tanítói főlkör“ elnöke.

Búcsú nyilatkozat.

Fájó érzettel hagyom el e nemes várost, hol 16 évig életem legszebb részét tele reménnyel, s koronként örömmel, s az utóbbi időben oly keserű fájdalommal töltém. S most, midőn végleg elhagyom e várost, sok ismerőseim s jó akaróimtól személyesen búcsút nem vehetek, engedjék meg, hogy e helyen tegyem azt. Vidéki, valamint helyi ismerőseimre kérem a gondviselésnek jótékonyan ható áldását, s fogadják tapasztalt jóakaratainkért örök hálám kifejezését. Kiváló tisztelettel D e m e t e r József.

*) E rovat a szerkesztőcséget csak a sajtóhatósággal szemben kötelezi.

Szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS.

BARTHA MIKLÓS.

Hirdetések.

Magy. kir. államvasutak üzletvezetősége Kolozsvarrt.

Sz. 21287-887.

978. (1-1)

Pályázat.

A m. kir. államvasutak Debreczen, Kolozsvar, Kocsárd, Tóvis, Kis-Kapus, Segesvár, Brassó és Nagy-Szeben állomásain f. évi december hó végével megürlendő **vendéglői üzletek** bérbeadása iránt ezennel nyilvános **pályázat** nyitattik.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik a nevezett **vendéglők** valamelyikét bérbe venni akarják, hogy szabályszerűen bejegyeztet és a kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat **f. évi november hó 20-áig** a magy. kir. államvasutak kolozsvari üzletvezetőségehez, ennek számosztályához czimezve benyújtani, vagy beküldeni sziveskedjenek.

Az ajánlat minden **egy-állomást illetőleg** külön lepecsételt borítékban küldendő be, s a boríték következő felirattal látandó el:

Ajánlat a vendéglői bérletére.

Az ajánlattevő köteles bántéppénz-képen Debreczen és Kolozsvar állomásokat illetőleg egyenként **200 frtot**; a többi megnevezett állomást illetőleg egyenként **100 frtot**; készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a kolozsvari üzletvezetőség gyűjtő pénztárána **f. évi november hó 19-éig** letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog.

A jelzett vendéglők bérletére vonatkozó feltételek a kolozsvari üzletvezetőség forgalmi osztályában megtudhatók.

Az üzletvezető ég.

Sz. 4818-887.

977. (1-3)

k. i.

PÁLYÁZAT.

Gyó-Ujfalva, Tekerőpaták, Kilyénfalva és Vasláb községekből összeállított **egészségügyi körben** a **körorvosi állomás** üresedésbe jövén, annak betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

A kör népessége tesz **6300 lelket**, a körorvos **évi fizetése 600 frt**, szabad lakás Gyó-Ujfaluban, vagyosabb lakások részéről a székhelyén 15 kr., a külsőségekben 25 kr. látogatási díjjal ezen felül havonként egy hivatalos körutra díjmentes fuvar állittatik ki a külsőségek által az orvos részére.

Felhívom mindazon **3 évi gyakorlatot kimutatni tudó orvosdoktorokat** és sebészeket, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy az oklevéllel, honossági bizonyítvánnyal és az eddigi szolgálatot vagy gyakorlatot igazoló okmánnyal felszerelt pályázati folyamodványukat hozzám **1887. évi december 10-éig bezárólag adják be.**

Gyó-Sz.-Miklóson, 1887. november hó 1-én.

Nagy Tamás,
főszolgabíró.

A belközép-utca 11. szám alatt
GROBOIS JÁNOS cukrászatába
naponta a délelőtti órákban
friss Ludmáj Háche
tésztába sült friss virsli
kapható.

Továbbá jó kávé, valódi liquörök, finom sütemények nagyválasztékban.

BONBONOK.

Teljes tisztelettel:

GROBOIS JÁNOS.

LÉVAI DEZSŐ

bőrraktára Kolozsvar, belhid-utca 8. sz.

Van szerencsém a nagyérd. közönség becses tudására juttatni, hogy újabban tett előnyös bevételek folytán

bőrru üzletemet

ismét úsan és válsztékosan felszereltem és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindennemű bőrru és cipész-kelmékkel egy nagyban, mint kisboltban és kivágásokban

az eddigieknél még jutányosabb árakban szolgálok.

Tudatni kívánom továbbá, hogy több bevőm által kifejezett kívánságunk engedve, elhatároztam üzletemet kész (richtolt) lábbeli-felső részekkel is felszerelni a e célra sikerült a fővárosból

SZABÁSZT

megnyernem, kit üzletemben t. bevőm rendelkezésére tartok és elválllok mindennemű cipő-felsőreszek elkészítését (richtolását) mérték szerint a legrovidebb idő alatt, a nélkül, hogy az elkészítési díjjal legcsekélyebb haszonra is számítanék, minthogy az üzletágat csupán csak t. bevőm kényelmére rendeztem be. — Színteg a készletben levő (richtolt) felsőreszeknél minden külön haszon nélkül csakis az anyag és munkadíjat számítom.

Vidéki megrendeléseket is a legjutányosabban és leggyorsabban teljesítek; szives figyelmébe ajánlom továbbá nagy készletemet a legkínzóbb minőségű s e mellett jutányos árban számított

FÖRÖRÖKBŐL

u. m. lakkok, zergék, vikszos-bőrök, fleisch és Heyl-féle gyarmány stb., melyekből tetszés szerint egy kötecs, mint darabonként, nem különben kivágásokban is szolgálok.

883. (11-x)

LÉVAI DEZSŐ.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy évek óta fennálló s jóhírnévnek örvendő sütőde üzletemben,

ez év november hó 1-től fogva naponta kétszer frissen sült fehér és barna komlós kenyér darab vagy klgr. számra kapható.

Ugyiszintén elválllok kenyérsütést naponta reggel 10 órától déli 12 óráig és délután 3 órától 6-ig a legjutányosabb árak mellett.

955. (5-5)

Kiváló tisztelettel:

Sechlinezky György.

Ujjonnan berendezett női-divat üzlet

MESKÓ L.

FÖTÉR 19. SZÁM.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy fötéri üzletemet a kor igényeinek megfelelőleg ujjonnan berendeztem — raktáram megnagyítva oda törekedtem, hogy az árak olcsósága és szolid kiszolgálás által t. bevőm bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Raktáromban kaphatók:

A legjobb minőségű RUHA-SZÖVETEK és hozzávaló mindenféle

selyem, bársony, zsinor és gombkötő díszek

Téli kabátok, Jaquettek, trico és Haras derekak, cipők, koszoruk, kesztyűk, harisnyák, berlini és selyem kendők nagy választékban.

Kész női ruhák megrendeléseit felölösség mellett elvállalom és a legújabb Journál után készítek pontosan eszközölöm.

Kiváló tisztelettel:

MESKÓ L.

Kolozsvar, fötér 19.

937. (4-6)

ELADÓ MAKK

br. Bornemissza Károlynak Szolnok-Doboka megyében fekvő

lábfalvi és nagy-debreki

erdeiben

974. (3-3)

500 sertés számára.

Értekezhetni tulajdonossal Nagy-Debreken vagy posta útján, u. p. Retteg.

LESZÁLLITOTT BOR ÁRAK:

Hegyaljai asztali bor kitünő litere 40 kr.

Marosmenti " " " " 30 kr.

Budai Sashegyi 70 cliteres üveggel 68 kr.

" " 35 " " 35 kr.

Boraim tisztaságáért felelősséget vállalok.

NOVÁK VICTOR,

943. (3-x)

belközép-utca.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!!

HOFER M. JÓZSEF
legújabb női-divats pipere-üzlete.
Kolozsvarrt, özv. Dobál Izsákné-féle ház.

Van szerencsém a nagyérd. közönség becses tudomására juttatni, hogy az őszi és téli idényre legújabb divat s pipere cikkekkel személyesen Bécsben nagy bevételest tettem s üzletemet innen szép választékban bel- és külföldi, a legújabb divat igényeinek megfelelő árakkal dúsan ellátam.

Különösen fölemlítendő, nagy választékban diszített és diszítetlen bársony plüch- és filz kalapjaim, a legújabb formák, mindennemű hozzávaló diszítékek, selyem, bársony plüchek krimerek és tollprémek, diszítottak, bel- és külföldi francia virágok, csipkék, csipke kelmék, atlasz faile divat selyem- és bársony szalagok, reggeli dísz- és színházi fűdiszek, fecherok és broschok. Mindennemű gyöngy ruha-diszítékek, selyem- és csipke betétek, aranydó fátlyak, ruschek, gallér és manchetek batist- és len himzések, függöny csipke kelmék, Tricot hárász derekak, genília- és hárász kendők, camaschene, flanel- és filz alsó szoknyák. Diszes keresztelő párnák, hordköpenyek, selyem esőernyők és sok más elő nem sorolt tárgyak.

Ezeket kívül bátorodom muffokból, miederekből, színházi- és sirkoszorukból gyári raktáromat ajánlani.

Kalapok diszítését gyorsan és a legbiztosabban eszközöltem.

A nagyérd. közönség b. pártfogását ez idényre is kőve kiváló tisztelettel

963. (4-x)

HOFER M. JÓZSEF.

Legújabb női pipere-raktár.

LEGOLCSÓBBAN

vásárolhatni Belhid-utca 7. szám alatt

ORELI HUGÓ divat-raktárában

KAPHATÓK:

Jó minőségű munkás ingek	60 krtól 85 krig.
Lábravalók	58 krtól felfelé.
Fehér és színes Uri ingek	1 frttól 2 frt 50 krig.
Női ingek, háló réklík, fűsölködő köppenek	90 krtól 3 frtg.
Női nadrágok	1 frttól felfelé.
Fehér és színes alsó szoknyák	1 frt 20 krtól.
Futó szőnyegek méterenként	25 krtól 70 krig sat.

U R A N A K.

1250 darab különböző nyakkendő 20 krtól 1 frt 50 krig, mangett és gallérok Chiffon és kausukból, zsebkendők, harisnyák, nyakkendő-tűk, inggombok, sétabotok, satb. stb.

H Ö L G Y E K N E K.

175-féle ruschek, szalagok, gyöngy nyakdiszek, (Collier) schabok Broschok, kézi kosarak, csipkék s még igen sokféle pipere cikkek és rövid árak.

bámulatos olcsó áron árusítok el,
egy tömeg circa (1800), dutrét női ruhára való fekete szép gobokat tutuztját 5-10 kron, nagyobb vételnél még ez árna is olcsóbban.

Szives tudomásul.

NŐI-RUHA VARÓ-TERMEM l-ső októbertől

931. (2-x)

Páris-utca 9. sz. emelet.

Azonnali elszállítás.

T Ü Z I F A !

Öl- vagy félöl számra, egészben vagy felvágva, házhoz szállítva a legjobb minőségű nem usztatott **bükkfa kapható**

WERTHEIMER VILMOS

fűszer üzletében, Széchenyitér 7. szám

Egy egész öl fa 11 frt 50 kr.

936. (5-20)

Rögtöni elszállítás.

Kalap! Kalap! Kalap!

BETEGH PÉTER

LEGNAGYOBB

NŐI-DIVAT és PIPERE-RAKTÁRA

Kolozsvarrt, fötér, takarékpénztári épület.

BÉCSI

bevásárlási utamból haza térve ajánlom a n. é. helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába

GAZDAGON

ellátott legújabb bel- és külföldi

DIVAT- és PIPERETÁRGYAIMAT

feltünő olcsó árban.

DUS VÁLASZTÉK

diszített és diszítetlen kalapok, felsők, muffok, miederek, színházi fejdíszek, Baschlikok, Schmisettek, kesztyűk, selyem- és hárász-kendők, Tricot-derekak, menyasszonyi koszoruk és fátlyak, csipkék, szalagok, gyöngydiszek, selyem Plüschek, bársonyok és számtalan legújabb női pipere tárgyak.

925. (6-x)

Teljes tisztelettel **BETEGH PÉTER.**

Legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Van szerencsém a n. é. közönséget figyelmeztetni, hogy

az őszi és téli idényre

RAKTÁRAMAT

minden e szakmába vágó cikkekkel dúsan felszereltem és az alatt felsorolt cikkekkel kitünő olcsó árban árusítom el.

Ugymint: Férfi- női és gyermek posztó és bőr cipők. Férfi- és gyermek kalapok. Férfi, női és gyermek kötött és posztó harisnyák. Bőr, posztó és kötött kesztyűk. Alsó ingek és nadrágok Jäger tanár rendszere szerint. Pénz-, dohány- és szivartárszak. Kézi kosarak. Kézi és utazó bőröndök. Esernyők, ingek, nyakkendő, zsebkendő stb.

Megemlíten bátorodom mag, hogy a közelgő karácsoni és ujévi idényre szükségeltető

ajándék- és játék tárgyakat

dus és i. letes választékban fogom kiszolgálni.

A n. é. közönség becses pártfogását kérvé, vagyok

kiváló tisztelettel:

KOHN JAKAB,

belközép-utca 9. sz.